

117 . Fulgeriș | Comuna: Pâncești | Județ: Bacău | Punct: Dealul Fulgeriș - La Trei Cireși | Anul: 2011

Anul: 2011

Cod RAN: 24221.02

Perioade: Preistorie, Protoistorie

Epoci: Neolitic, Eneolitic, Epoca bronzului timpuriu, Epoca bronzului, La Tène

Tipuri sit: descoperire izolată

Categorii sit: Domestic

Autori: Valentin Bucșă, Lăcrămioara Elena Istina

Instituții: Complexul Muzeal "Iulian Antonescu", Bacău, Complexul Muzeal "Iulian Antonescu", Bacău

Raport

În perioada 18 iulie-13 august 2011 s-au întreprins cercetările arheologice în situl cucutenian de la Fulgeriș, situat în partea nordică a acestuia, com. Pâncești, jud. Bacău, punctul Dealul Fulgeriș/ La 3 cireși. Satul Fulgeriș este situat în partea sud-estică a județului Bacău, pe stânga Siretului, învecinându-se cu următoarele localități: la vest se află satul Pâncești, la nord satele Moțoc și Petrești, com. Pâncești, la est satul Poglet, com. Corbasca, iar la sud satele Marvila și Vâlcele, com. Corbasca.

Finanțarea cercetărilor a fost asigurată de Consiliul Județean Bacău. Forța de muncă a fost asigurată cu săteni din satul Fulgeriș, angajați în baza Registrului de zilieri conform Legii nr. 52/ 2011.

În cele opt campanii de cercetări arheologice în acest sit, întreprinse în perioada anilor 2003-2011, a fost cercetată o suprafață de 453,5 mp din suprafața de circa 1 ha pe care se întinde așezarea cucuteniană. Suprafața de 1 ha a fost stabilită și în urma cercetărilor arheomagnetice realizate în anul 2009 de către o echipă de la Universitatea „Al.I. Cuza” Iași, în cadrul programului ARHEOINVEST1.

Cercetările arheologice realizate până în prezent au surprins un număr de șase locuințe cucuteniene, faza Cucuteni A3, și un număr de 43 de complexe închise (gropi menajere datate din perioadele: culturii Cucuteni, epocii bronzului de început, epocii geto-dace - sec. I a.Chr.-I p.Chr.). Astfel, obiectivele cercetării arheologice în acest sit rămân în continuare salvarea resturilor de locuire cucuteniene de la degradarea anuală a terenului ce se manifestă prin eroziune, alunecări de teren, precum și arătura anuală care afectează grav stratul arheologic. Pe toată suprafața cercetată până în prezent nu a mai fost surprins un nivel de locuire anterior perioadei cucuteniene, tocmai datorită degradării stratului arheologic, fiind descoperite din perioadele epocii bronzului și perioadei geto-dace doar gropi menajere. În acest context, ne propunem ca pe viitor să cercetăm întreaga suprafață pe care se întinde așezarea cucuteniană de la Fulgeriș, pentru a vedea numărul locuințelor din cadrul așezării, tipul și mărimea acestora, precum și modul lor de amplasare în cadrul așezării, instalații de foc, tipul anexelor, numărul și forma complexelor închise etc.

Cercetările arheologice din campania 2011, deși limitate financiar, au urmărit continuarea cercetărilor din secțiunile cercetate anterior, și anume: S VI din 2005-2006, S VIII din 2007 și S X din 2008, zonă în care a fost descoperită o locuință-anexă, numerotată L4, în care s-a cercetat vatra unui cuptor, probabil de ars ceramică, în prejma căreia au fost descoperite fragmente ceramice, precum și câteva vase care s-au întregit, care prezentau și ardere secundară.

Astfel, în acest an a fost trasată o secțiune numerotată S. XII (cu dimensiunile de 10 x 6 m, orientată NE-SV), amplasată în paralel cu secțiunea S. VI din 2005, cu un martor de 0,5 m, fiind cercetat și martorul dintre cele două secțiuni. Această secțiune a fost amplasată pe proprietatea soților Fodor V. Florea și Fodor D. Vasile, nr. Titlu 187523/25.03.2003, tarla (solă) 94, parcelă 2051/18.

La începutul campaniei echipa din cadrul programului de cercetare ARHEOINVEST, s-a deplasat în teren și a amplasat în planul topografic secțiunile S. XI din 2010 și S. XII din 2012.

Prin cercetarea secțiunii S. XII a fost surprinsă locuința L6, datată în perioada culturii Cucuteni, construite, ca și celelalte locuințe cercetate până în prezent, fără podea, materializată prin descoperirea de numeroase fragmente provenite de la pereții acesteia, concentrate în carourile 1-6 b-f. Lutuilele păstrează forma nuielilor sau a bânelor din lemn care erau folosite la construcția locuinței. Între aceste lutuiele, un fragment prezintă o arcuire, fiind vorba probabil de un fragment de lutuială care delimita fereastra; cercul ferestrei, spre interior, prezintă o netezire ce face ca marginea acesteia să fie un pic ieșită în exterior. Într-un alt fragment de lutuială a fost descoperit un fragment ceramic, ajuns probabil în compoziția lutuiei peretelui din greșală. De asemenea, printre resturile pereților locuinței L6 au fost descoperite fragmente ceramice, două vase miniaturale, statuete sau fragmente de statuete antropomorfe, unelte din piatră, os etc. Pe toată suprafața locuinței L6 au apărut, din loc în loc, fragmente mozaicale din lut ars provenite de la o vatră.

În dreptul metrului 2, între carourile a-f, a fost lăsat un martor de 40 cm pe centrul locuinței L6, pe baza acestuia au putut fi făcute următoarele observații: această locuință a fost construită direct pe sol, după ce acesta a fost amenajat în prealabil prin bătătorire și adăugire pentru îndreptarea terenului; acest sol de amenajare are o grosime de circa 5-6 cm, fiind vorba de un pământ de culoare brun-cărmizie.

În carourile 7-8 b-e și 10 b-d, în marginea vestică a locuinței L6, s-au conturat, la adâncimea de -0,40-0,45 m, două zone cu aglomerări de material arheologic, constând în principal din plăci mari de lutuiele, prima fiind vorba despre o groapă, Gr. 42, care se va profila mai bine după următoarea demontare, iar cea de-a doua aglomerare poate fi considerată ca fiind resturile de la plăcile unui cuptor.

În cadrul secțiunii S. XII au fost surprinse și patru gropi menajere, numerotate în continuarea celor descoperite în anii anteriori. Astfel, în 8-9 f s-a profilat, la adâncimea de -0,40 m, groapa Gr. 40, de mici dimensiuni; este amplasată în profilul nordic al secțiunii, diametrul maxim pe profil fiind de 0,82 m; adâncimea acestei gropi a fost de - 1,20 m. Pământul de umplutură al gropii este de culoare brun închisă, spre fundul acesteia prezentând o lentilă de sol galben, iar materialul arheologic nu a fost prea numeros: câteva fragmente ceramice, două fragmente de piatră de râu neprelucrate, câteva oase și fragmente de lutuiele, un fragment de la un împungător de os și un fragment de la o figurină zoomorfă. Pe fundul gropii s-au descoperit fragmente de arsură, sporadice. După artefactele descoperite în umplutura acestei gropi, precum și după amplasarea acesteia sub resturile locuinței cucuteniene, atribuim această groapă așezării cucuteniene de pe Dealul Fulgeriș.

În apropierea acestei gropi, Gr. 40, în caroul 8 f, la adâncimea - 0,40-0,45 m, a apărut o aglomerare de cochilii de melci, în număr de peste 15 melci, iar după demontare, sub aceștia a fost descoperit un fund de vas în interiorul căruia se mai aflau două cochilii de melci.

În caroul 6 c, la adâncimea de -0,55 m s-a profilat o altă groapă, Gr. 41; la această adâncime groapa avea o formă aproximativ circulară (cu diametrul de 50x55 cm). După continuarea cercetării, la adâncimea de -0,70 m, această groapă s-a conturat bine, fiind de formă ovală, cu diametrul, la această adâncime, de 0,90x1,00 m. Umplutura acestei gropi prezintă cenușă din abundență. În ceea ce privește materialul arheologic, în cadrul acestei gropi au fost descoperite fragmente ceramice lucrate la roată, de culoare cenușie, din perioada epocii geto-dace. La adâncimea de -0,85-0,90 m s-a descoperit un vas-borcan, lucrat la mână, spart în două, decorat cu butoni, aparținând civilizației geto-dace. Tot în această groapă la adâncimea de -1,05-1,15 m s-a descoperit o lespede de piatră (cu dimensiunile de: L max = 43 cm, l max = 32 cm, grosime = 10 cm), sub care s-au găsit fragmente de cărbuni și un fund de la o strachină dacică. În umplutura gropii Gr. 41, la adâncimea de -1,10-1,20 m, s-au mai descoperit câteva fragmente de la vase-borcan, un vârf de săgeată din silex și o unealtă din corn de cerb, care prezintă o scobitură perforată (ca la fluier), iar pe centrul piesei există o cioplire dreptunghiulară în os de 3,5 cm (dimensiunile piesei sunt: L = 23 cm, d. bazei = 3,8 cm, d. vârf = 2,3 cm). La finalul cercetării acestei gropi, s-a constatat că e de formă piriformă, s-a adâncit până la - 1,25 m, fundul gropii fiind aproximativ circular, cu diametrul de 1,25 x 1,30 m. După materialul arheologic descoperit în această groapă, din punct de vedere al datării, aceasta aparține epocii geto-dace.

În perimetrul carourilor 7-8 c-e, la adâncimea de -0,60 m, unde s-a constatat aglomerare de material menționată mai sus, s-a profilat o altă groapă, Gr. 42, care este de formă ovală, neregulată, cu dimensiunile

de 1,46 x 1,30 m. Umplutura acestei gropi este formată dintr-un pământ amestecat, gălbui pe alocuri, iar în alte zone cărămiziu. În umplutura acestei gropi au fost descoperite fragmente ceramice, oase, cochilii de melci, fragmente mari de piatră neprelucrate și foarte multe fragmente de lutuiei. Această groapă s-a adâncit până la -1,40 m, de la nivelul actual de călcare. După caracteristicile ceramicii descoperite în această groapă, o atribuim ca aparținând epocii bronzului.

În perimetrul carourilor 2-4 b-d, la adâncimea de -0,85 m, s-a profilat o altă groapă, Gr. 43, de formă ovală cu pereții drepecți, cu pământ de umplutură cenușos. Materialul arheologic descoperit în aceasta este foarte fragmentar, compus din fragmente ceramice aparținând epocii geto-dace, lutuiei, oase. Această groapă s-a adâncit până la -1,40 m.

Materialul arheologic descoperit în această campanie este în curs de restaurare³ sau pregătire a documentației în vederea inventarierii, fișării și clasării pieselor. De asemenea, piese descoperite pe șantierul arheologic de la Fulgeriș au fost valorificate expozițional în 2011 în cadrul următoarelor expoziții: Evoluția armamentului de-a lungul timpului, organizată la Bacău în perioada mai-septembrie 2011; Noi valori de patrimoniu istoric și etnografic din colecțiile Complexului Muzeal „Iulian Antonescu” Bacău (2007-2011), organizată la Bacău în perioada octombrie-decembrie 2011.[Elena-Lăcrămioara Istina]

Note

- 1. A se vedea raportul pe 2009: L.E. Istina, A. Asăndulesei, Diana-Măriuca Vornicu, B. Venedict, R. Balaur, Fulgeriș, com. Pâncești, jud. Bacău, Punct: Dealul Fulgeriș/ La 3 cireși, CCA 2010, nr. 123; <http://www.cimec.ro/Arheologie/cronicaCA2010/cd/index.htm>

2. Mulțumim și pe această cale colegilor care s-au deplasat în teren pentru măsurătorile topografice: Felix-Adrian Tencariu și Cristi Ionuț Nicu.

3. Mulțumim colegilor din cadrul Compartimentului de restaurare, Petru Voinescu, Iulia Voinescu și Andra Iuliana Ciocârlan, pentru ajutorul acordat în cadrul prelucrării și restaurării materialului descoperit în situl de la Fulgeriș.

Informații suplimentare online

[Raportul 4834 din cronica.cimec.ro](#)

[Localizare pe hartă, folosind Mapserver Cimec.ro](#)
